

De appartementen aan de Lege Hearewei.

Bij de renovatie van de buurt achter de Kakewei in Stiens is een drietal appartementen tot stand gekomen. Inbreidingen worden ze genoemd, maar er is slechts een van de drie die het predicaat maaswerk, dat wil zeggen mooi passend ingevoegd, verdient. De andere staan verkeerd. De veranderingen zijn door KAW Architecten uit Groningen ontworpen. Met wisselend resultaat.

Mooie appartementen op verkeerde plekken

Laatst vroeg iemand mij: is er een architectuurtrend aan te wijzen en welke dan? Ik hoefde niet lang na te denken: de trend van baksteenblokken. Eenvoudige rechthoekige volumes van baksteen met woningen, appartementen, kantoren of andere bedrijven. De hoofdvorm is eenvoudig, bij het simpele af; de spanning zit 'em in de geleiding van vensters en deuren, in- of uitspringende balkons en dergelijke.

Om expressie aan een streng blok te geven worden plastische middelen ingezet. Diep liggende vensteropeningen met zogeheten diepe negges is zo iets. Een sprekende ingangspartij waardoor zo'n fors gebouw een echt 'adres' krijgt en al dan niet uitstekende balkons met fijne borstweringen vormen andere middelen. Als dit overtuigend gebeurt en de huid van een fraai genuanceerde of gesinterde baksteen met zorgvuldig voegwerk is gemaakt, dan bevallen ze me wel, deze modieuze blokken.

Twee van zulke baksteenblokken zijn in Stiens verzezen, één aan het uiteinde van de Aldlânsdyk met twaalf appartementen en de andere aan het uiteinde

van de Lege Hearewei met veertien appartementen. Ze zijn ontwikkeld door Woon Friesland met koop- en huurwoningen. Ze passen in de trend van baksteenblokken. Ze zijn rustig en ontspannen; ze spreken in geleiding en details.

Een derde appartementencomplex met 22 'levensloopbestendige' huurwoningen kwam aan de Burmaniawei, dicht bij het dorpscentrum, lager en geleed in twee vleugels. Ze zijn twee lagen hoog en geplooid langs de rooilijnen van twee straten, mooi ingepast in het dorpsweefsel. Een stedenbouwkundige 'inbreiding', zelfs maaswerk.

De aaneengesloten lange gevelrij aan de Burmanieweg kreeg expressieve gevels door woonkamervakken in een fris baksteen-expressionisme en iets teruggelaten toegangsvakken met gepotdekselde grijze kunststofplanken. De korte vleugel aan de Pieter Jurjenstrjitte ligt beter op de zon en de woningen zijn daar geleed met uitgespaarde terrassen en balkons, uitgevoerd in dezelfde materialen. Op de hoek zijn de vleugels verbonden met een loopbrug boven een vriendelijk tussenplein. Daar is ook de glazen toegangsportiek van twee lagen hoog te vinden.

Een vergelijkbare ontsluiting heeft het architectenbureau bedacht voor het tweeledige appartementenblok dat aan de Aldlânsdyk bij de oude spoorwegovergang verrees. Tussen de twee vleugels van drie en zelfs vier lagen hoog is een deels met hout en roosterwerk beklede lift- en traptoren geplaatst, waaruit loopbruggen naar de galerijen leiden. De naar elkaar gekeerde zijden van de vleugels kregen een houten voering, maar de buitenzijden zijn van een mooie paarsrode steen gemetseld.

Vensters en Franse balkons hebben negges en de ruime balkons liggen deels verdiept en zijn niet al te regelmatig in de gevel aangebracht. De hoge vleugel

is opgetild om ruimte te scheppen voor parkeren en bergingen, die deels ook tussen de vleugels kwamen. De ontwerper heeft hier slim gebruik van gemaakt door daarop een royaal, gezamenlijk terras te leggen.

Naar de ingang van dit 'kekke' gebouw is het zoeken; die is tussen de vleugels weggestopt en heeft geen uitstraling. Je moet er komen over een glibberig straatje omdat het er wat afloopt. Verder een prima gebouw. En toch: het staat op de verkeerde plek, het past hier niet. Er heerst daar bij de spoorwegovergang in ruste een ontspannen woonmilieu van bescheiden bebouwing. De nieuwbouwdaad heeft niets van 'inbreiding' zoals aan de Burmaniestraat. Hier is het een eruptie.

Hetzelfde geldt voor de appartementenkolos aan de andere kant van Stiens, aan de dorpsentree van de Lege Hearewei. Daar is een vriendelijk nieuwbouwuurtje ontwikkeld met enkele typen heel behoorlijke woningen. Daarvoor is een kolos verzezen. Een mooie kolos met een getrapte opbouw, mooie insneden voor balkons, leuk dakrandje van vorstpannen. Echt een mooi appartementengebouw, maar hier is de ingangspartij ook aan de schrale kant en het staat op een ruim grasveld helemaal verkeerd. Hier had of een aanpak als bij de Burmanieweg gepast of de kolos had verder naar achteren geplaatst moeten zijn. Dan had het een troostend effect gehad, uitstekend boven de vreselijke palissade die aan de Brédyk het zicht op het dorp ontnemt.

Als, als.... Wat mooi zou zijn geweest: deze baksteenblokken, natuurlijk geplooid naar de situaties, bij het Sint-Vitusplein en het plein van de Langebuorren bij het gemeentehuis. Winkels op de begane grond. Het zou mooier zijn geweest dan de slappe architectuur die nu op deze pleinplekken staat.

- PETER KARSTKAREL

Het complex aan de Aldlânsdyk. FOTO'S LC | WIETZE LANDMAN